

III.

ZPRÁVA O PLNĚNÍ ÚKOLŮ VYPLÝVAJÍCÍCH ZE STRATEGIE PREVENCE KRIMINALITY NA LÉTA 2008 AŽ 2011 ZA ROK 2008

I. REPUBLIKOVÝ VÝBOR PRO PREVENCI KRIMINALITY

Preventivní politika zahrnuje opatření zejména nerepresivní povahy směřující k předcházení trestné činnosti a k minimalizaci rizik a následků s kriminalitou souvisejících. Cílem preventivní politiky je snižování míry a závažnosti trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů.

1. Návrh na legislativní úpravu prevence kriminality

V usnesení vlády ze dne 15. října 2007 č. 1150 ke Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011 bylo v bodě 3. c) uloženo ministru vnitra: „předložit vládě do 30. června 2008 návrh na legislativní úpravu prevence kriminality v České republice“.

Oblast prevence kriminality není v České republice dosud legislativně upravena. Není vymezen obsah pojmu „prevence kriminality“, ani působnost orgánů a subjektů do této oblasti zasahujících, což způsobuje problémy v jejich vzájemné koordinaci a omezuje možnosti koncepčního přístupu při navrhování preventivních opatření. Cílem legislativní úpravy je zlepšit podmínky pro systémové provádění preventivní politiky na úrovni republikové, krajské i místní.

V roce 2008 byly osloveny všechny členské země EU sdružené v Evropské síti prevence kriminality (EUCPN) se žádostí o zaslání jejich legislativní úpravy prevence kriminality. V průběhu roku byly také shromážděny expertní návrhy na podobu a nutnost existence legislativní úpravy prevence kriminality. V prosinci 2008 byla dokončena pracovní verze podoby materiálu pro jednání vlády. Vzhledem k tomu, že tato verze nebyla dostatečně projednána s dalšími partnery, kterými jsou Policie ČR, kraje, obce a členové Republikového výboru, byl v prosinci 2008 předseda vlády požádán o posunutí termínu předložení materiálu pro jednání vlády na konec roku 2009.

2. Zajištění a koordinace realizace Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 na všech úrovních

Odpovědnost za vytváření koncepce a koordinaci preventivní politiky má meziresortní orgán **Republikový výbor pro prevenci kriminality** (dále jen „Republikový výbor“). Jeho úloha je především iniciační, koordinační a informační a nese gesci za zpracování materiálů pro jednání vlády České republiky z oblasti prevence kriminality. Rozhoduje také o přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na programy a projekty vytvářené v rámci vládou schválené Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 (dále jen „Strategie“).

Priority Republikového výboru směřovaly v roce 2008 k rozvoji systému prevence kriminality na místní úrovni, zejména k posílení samosprávné role krajů v této oblasti, k rozšiřování a zkvalitňování meziresortní spolupráce, zejména v oblasti prevence kriminality mládeže, k prevenci kriminality v rámci sociálně vyloučených a handicapovaných komunit, pomoci obětem trestné činnosti, podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi, k prevenci

korupčního jednání, k přípravě a metodickému vedení specifických projektů a k rozvoji mezinárodní spolupráce.

Republikový výbor, respektive ministr vnitra jako jeho předseda, předložil vládě k projednání „**Zprávu o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 za léta 2004 až 2007 a úkoly na rok 2008**“ a „**Zprávu o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 za rok 2008 a úkoly na rok 2009**“ (úkol je plněn tímto materiálem). Materiál bude předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky pro informaci současně s předkládanou Zprávou o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2008.

Na pravidelných jednáních Republikového výboru byly projednávány věcné problémy související s kriminalitou a návrhy na preventivní opatření, výsledky řešených výzkumných úkolů, materiály do vlády, koncepční materiály jednotlivých resortů, návrhy legislativních opatření a metodické pokyny resortů, včetně informací o jejich dotačních politikách. V roce 2008 se Republikový výbor sešel celkem sedmkrát. (*Přehled témat jednání výboru - viz příloha č. 1*).

3. Rozvoj systému prevence kriminality v České republice

3.1 V souladu s prioritami Strategie zajišťovalo Ministerstvo vnitra a věcně příslušné resorty Republikového výboru plnění úkolů, které z ní vyplývají. V první řadě šlo o vytvoření podmínek pro rozvoj systému prevence kriminality, zejména posílení kompetence krajů v oblasti prevence kriminality, jejich koordinační a metodické role vůči obcím spadajícím do jejich územní působnosti. Ve spolupráci se zástupci všech krajů byly zpracovány a Republikovým výborem schváleny základní metodické materiály pro zpracování podrobné bezpečnostní analýzy kraje, pro zpracování koncepce prevence kriminality kraje a byl zpracován návrh na vyčlenění finančních prostředků pro jednotlivé kraje pro rok 2009.

Současně byly zpracovány metodické materiály pro města, která se přihlásila do městské úrovně prevence kriminality (Ministerstvo vnitra vyzvalo 47 měst s počtem obyvatel nad 25 tisíc a přihlásilo se 45). Úkolem městské úrovně je vytvořit komplexní přístup k prevenci kriminality, jehož cílem je ochrana lokálních komunit před kriminalitou, posílení pocitu bezpečí občanů, snižování majetkové a násilné kriminality, eliminace kriminálně rizikových sociálně patologických jevů, kooperace všech institucí, které na místní úrovni působí, a integrace Policie ČR do preventivních aktivit.

V roce 2008 pokračovala realizace Programu prevence kriminality na místní úrovni v krajích, městech a obcích, na který od roku 1996 vyčleňuje vláda finanční prostředky. Ministerstvo vnitra bylo vyzvalo 47 měst zařazených do městské úrovně a 14 krajů. Na základě doporučení krajů a krajských správ Policie ČR bylo k realizaci programu vyzváno také 72 obcí. Celkem předložilo programy a projekty 45 měst (městská úroveň), 14 krajů a 72 obcí (krajská úroveň).

Projekty z oblasti sociální prevence směřovaly zejména k rizikovým skupinám dětí a mládeže a týkaly se rozšíření nabídky volnočasových aktivit (nizkoprahové klubovny pro mládež, vybavení skate areálů překážkami apod.) a resocializačních pobytů pro děti a mládež. (Podpořeno bylo 76 projektů částkou 19 346 000,- Kč.)

Obsahem většiny projektů z oblasti situační prevence bylo především vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR a zabezpečení objektů měst a obcí. (Podpořeno bylo 93 projektů částkou 44 167 000,- Kč.)

Část projektů byla zaměřena na zpracování informačních materiálů, přípravu informačních akcí a poradenskou činnost týkající se ochrany majetku a osob. (Podpořeno bylo 30 projektů částkou 2 919 000,- Kč.)

Na zpracování koncepcí prevence kriminality krajů a měst na léta 2009 až 2011 bylo poskytnuto 4 810 000,- Kč.

V rámci programu prevence kriminality bylo v roce 2008 celkem podpořeno 254 projektů měst, obcí a krajů částkou 71 242 000,- Kč.

Hodnocení efektivity programů Partnerství ve městech a obcích se opírá o analýzy závěrečných zpráv projektů, o vyhodnocení programu jako celku a o každoroční analýzy trestné činnosti. **Z výsledků analýzy trestné činnosti vyplývá, že realizace preventivních aktivit ve městech a obcích přispívá k její stabilizaci, a v některých městech a obcích dokonce dochází k poklesu vývoje trestné činnosti.**

3.2 Meziresortní projekty zaměřené na jednotlivé specifické oblasti kriminality

- Stěžejním projektem zaměřeným na kriminálně rizikové a ohrožené děti a mladistvé je **Systém včasné intervence** (dále jen „SVI“). Cílem projektu je vytvoření optimálních podmínek pro sociálně nápravné intervence státní a veřejné správy i nestátních neziskových organizací ve stádiích, kdy se děti a mladiství dostávají do konfliktu se zákony. Jedná se o systém, kde na základě stanovené metodiky spolupracují všechny subjekty mající odpovědnost za řešení kriminality mládeže.

Za tři roky se podařilo realizovat deset projektů v 17 obcích s rozšířenou působností.

V roce 2008 byly Republikovým výborem pro prevenci kriminality dotačně podpořeny projekty Systém včasné intervence (dále jen SVI) ve 2 městech (Olomouc a Městská část Praha 2) a okrese Třebíč (1 projekt pro 3 obce s rozšířenou působností). Bylo podpořeno 6 projektů celkovou částkou 3 630 000,- Kč. *(Podrobněji viz II. MV, str. 8).*

- V roce 2008 pokračovalo úspěšné fungování celostátního **Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi** (dále jen „Program“), který je pokračováním pilotního projektu Úřadu pro drogy a kriminalitu OSN „Model podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování“ z roku 2003.

V rámci Programu Ministerstvo vnitra efektivně spolupracuje s věcně příslušnými resorty (MS, MZ, MSMT, MPSV), Policií ČR a z neziskového sektoru jsou do něj na základě písemné dohody o spolupráci zapojeny dvě nestátní neziskové organizace (dále jen „NNO“).

Na základě usnesení vlády ČR ze dne 20. srpna 2008 č. 1006 byla zřízena Meziresortní koordinační skupina pro oblast boje proti obchodování s lidmi, která je v gesci odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra. Tato skupina je určena pro koordinaci a vzájemnou informaci v rámci problematiky obchodování s lidmi. Cílem je setkávání a spolupráce s experty z ostatních resortů. Interdisciplinární skupina, kde je hlavním gestorem odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra, zůstává nadále funkční, je však formálně začleněna do struktury meziresortní skupiny. Bude svolána jen v situacích, které budou vyžadovat okamžité řešení v oblasti péče o oběti obchodování s lidmi.

V roce 2008 byly v rámci dotačního programu „Prevence obchodování s lidmi a pomoc obětem“, který spravuje Ministerstvo vnitra, přiděleny finanční prostředky třem nestátním neziskovým organizacím - La Strada ČR, Arcidiecézní charita Praha a Organizaci pro pomoc uprchlíkům v celkové výši 3 920 000,- Kč na realizaci tří projektů. *(Podrobněji viz II. MV, str.9).*

- Sociálně vyloučené komunity

Pokračovala spolupráce s krajskými zástupci **„Pracovní skupiny Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity pro oblast vnitra a Policie ČR“**. V centru pozornosti byla problematika **zadlužování sociálně slabých a vyloučených skupin obyvatel**, jako prokriminogenní a sociálně destabilizující faktor. V roce 2008 vydalo Ministerstvo vnitra brožuru k této problematice „Prevence zadlužování českých domácností s důrazem na sociálně slabé a vyloučené skupiny obyvatel“, ve které jsou shrnuty možnosti prevence,

řešení a eliminace sociálně slabých skupin obyvatel. Je určena odborníkům pracujícím s danou klientelou a byla distribuována na krajské a městské úrovni.

V rámci republikové úrovně systému prevence kriminality bylo v roce 2008 vyhlášeno výběrové řízení k vytvoření **filmového dokumentu**, jehož cílem je seznámit odborníky pracující s problematikou zadlužování v jeho různých fázích a poskytnout jim praktické vodítko pro prevenci, řešení a eliminaci negativních důsledků spojených se zadlužením a zároveň informovat veřejnost o nástrahách a důsledcích zadlužování. Výběrové řízení vyhrála o.p.s. Člověk v tísni, která zpracovává filmový dokument ve dvou variantách a doplní ho manuálem pro edukativní potřeby. Dílo bude Ministerstvu vnitra předáno v I. čtvrtletí 2009.

V rámci spolupráce Ministerstva vnitra a Rady vlády pro záležitosti romské komunity uspořádalo ministerstvo v říjnu 2008 panelovou diskusi „**Pocit bezpečí v prostředí romské menšiny**“, jejímž cílem bylo definovat příčiny a projevy objektivního i subjektivního pocitu ohrožení Romů a pokusit se nalézt způsoby, jak zvýšit pocit bezpečí a objektivně zajistit jeho vyšší míru. Diskuse za účasti ministryně pro lidská práva, zástupců Ministerstva vnitra a Policie ČR i Romů dospěla k tomu, že česká společnost trpí předsudky vůči Romům, které mohou být ze strany Romů vnímány jako rasismus, že se cítí diskriminováni v každodenním veřejném životě, že sledují zvyšující se radikalismus i u širší veřejnosti než jen u zjevných hlasatelů extremistických postojů. Postrádají důraznější zásahy, postoje a prohlášení státu, které by zaručovaly dodržování práv všech občanů a jasné distancování se státu od extremistických a rasistických postojů prezentovaných některými jednotlivci nebo právníckými osobami.

- **Prevence domácího násilí**

Pokračovala činnost **Meziresortní monitorovací skupiny** (dále jen „MMS“), jejímž gestorem je odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra. Členy skupiny jsou zástupci MPSV, MŠMT, MZ, MS, MV. Policie ČR a za NNO organizace Bílý kruh bezpečí a Koordona. Skupina se sešla v září a projednávala zejména témata: terapeutické programy pro násilné osoby, děti jako svědci domácího násilí a intervenční centra. Na uvedené problematice se MMS zaměří také v roce 2009. Ministerstvo vnitra bude ve spolupráci MMS připravovat „Informaci k zavádění interdisciplinárních týmů k domácímu násilí“, která bude vládě ČR předložena v březnu 2009.

Republikový výbor, konkrétně Ministerstvo vnitra, vede agendu spojenou s komunitárním programem Evropské unie DAPHNE. Jedná se obecně o program zaměřený na prevenci všech forem násilí a podporu obětí a rizikových skupin (dětí, mládeže a žen). Odbor prevence kriminality MV je kontaktním místem pro zprostředkování informací (aktuálně běží Daphne III pro léta 2007-2013). Na rok 2008 byly vyhlášeny 3 typy projektů: specifické nadnárodní projekty, podpora aktivit NNO a dalších organizací a vlastní iniciativy Evropské komise. Více na webu MV a www.ec.europa.eu/justice.

3. 3. – 3.4 Analytická a výzkumná činnost

Velký důraz byl kladen na zdokonalování analytické, koncepční a metodické činnosti v souvislosti s přípravou krajských a městských koncepcí prevence kriminality.

V roce 2008 dokončil Institut pro kriminologii a sociální prevenci expertní výzkum „**Současný stav a výhledy preventivní práce na území krajů**“, který je zaměřený na zjištění názorů na bezpečnost a na účinnost preventivních opatření. Výzkum byl zaměřen zejména na zmapování nejdůležitějších problémů určitých typů analyzovaných lokalit z hlediska výskytu sociálně patologických jevů, na popsání druhů preventivních opatření, které fungují v obcích, na zhodnocení jejich účinnosti, na podání informace o organizačním a materiálně-technickém zabezpečení preventivních činností v obcích, o roli jednotlivých subjektů v prevenci (včetně NNO) a o dalších podmínkách činnosti v oblasti prevence kriminality a sociálně patologických

jevů. Zvláštní důraz byl položen na zjišťování, jakou spolupráci a pomoc lokalita dostává a jakou očekává z úrovně kraje a též z úrovně státních institucí a naopak, jakou úroveň spolupráce očekávají krajské úřady od obcí (resp. též od státních institucí).

Součástí výzkumu bylo i získání informací o krajských strategiích rozvoje preventivní práce a o faktických postupech při zabezpečování preventivní činnosti a o materiálně – technických, personálních, legislativních a dalších problémech této činnosti. Zde byla podrobně zmapována role krajského manažera prevence kriminality.

Respondenty výzkumu byli odborníci, pracující v tzv. „trojkových“ obcích ve funkcích: manažera prevence, příslušníka městské policie (pracovníka na řídicí funkci nebo takového, který má na starosti preventivní činnosti), příslušníka Policie ČR (pracovníka na řídicí funkci nebo takového, který má na starosti preventivní činnosti), pracovníka odboru sociálních věcí (městských nebo obvodních úřadů) a v obcích (především menších), kde funkce manažera dosud není zřízena, byl místo něho dotázán tajemník městského úřadu. Podrobné šetření na krajské úrovni bylo uskutečněno s krajskými manažery prevence. Respondenty byli tedy odborníci, kteří se z titulu své funkce zabývají bezpečnostní situací v ČR.

Závěry expertního výzkumu potvrdily **potřebu vymezení kompetencí krajů a obcí, včetně personálního a finančního zajištění realizace preventivní politiky formou zákona**. Vzhledem k tomu, že oblast prevence kriminality nepatří do přenesené působnosti, většina krajů podceňuje její význam. To dokládá i postavení většiny krajských manažerů, jejichž zařazení nezaručuje možnost systematické, samostatné a dlouhodobé koncepční práce a jejichž funkce je většinou sdružována s řadou dalších nesouvisejících problematik.

3.5 Vzdělávání pracovníků v oblasti prevence kriminality

Resorty zastoupené v Republikovém výboru koordinovaly aktivity v oblasti prevence na úrovni územní veřejné správy a samosprávy, připravovaly potřebné metodické a informační materiály a zajišťovaly vzdělávání.

Ministerstvo vnitra věnovalo pozornost krajským manažerům prevence kriminality a uspořádalo dvě pracovní setkání k přípravě koncepcí prevence kriminality krajů a k přípravě preventivních opatření přesahujících hranice jednotlivých obcí (příprava programů reagujících na specifické problémy kraje). V rámci Integrovaného operačního programu z prostředků Evropské unie pokračovala příprava projektu na pětileté vzdělávání pracovníků státní správy a samosprávy v rámci projektu Systém včasné intervence.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy realizovalo pro krajské koordinátory dvě pracovní setkání s přednáškami o aktuálních problematických sociálně patologických jevech a v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků organizovalo pro kraje pracovní semináře. Na Ministerstvu práce a sociálních věcí probíhaly konzultační dny s pracovníky krajských úřadů, kteří se zabývají plánováním sociálních služeb a ministerstvo pořádalo vzdělávací semináře pro krajské koordinátory pro romské záležitosti.

3. 6 Hodnocení projektů a kontrola vynakládání finančních prostředků na prevenci kriminality

Republikový výbor, který odpovídá za efektivitu vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na „Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011“, vychází z ročního hodnocení efektivit programů a opírá se o obsahové analýzy závěrečných zpráv realizace projektů. Při použití prostředků dotace se Ministerstvo vnitra, obce i kraje řídily příslušnými právními předpisy. Prostředky využívaly v souladu s každoročně inovovanými Zásadami pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Strategie.

Republikový výbor se v roce 2008 podílel na výkonu předběžné veřejnosprávní kontroly spočívající zejména v posouzení a schválení všech předložených projektů v programech prevence kriminality na krajské a městské úrovni a specifických meziresortních projektů, které byly v rámci Strategie ze státního rozpočtu financovány. Za

průběžnou veřejnosprávní kontrolu zaměřenou na dodržení podmínek podle Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze státního rozpočtu a na respektování zásad hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti použití prostředků poskytnuté dotace odpovídalo Ministerstvo vnitra, které provádělo spolu s územními finančními orgány a Nejvyšším kontrolním úřadem také následnou veřejnosprávní kontrolu způsobu použití prostředků poskytnuté dotace¹.

Průběžná veřejnosprávní kontrola na místě byla v rámci Podpory programu prevence kriminality v roce 2008 provedena u 5 příjemců dotace (zkontrolováno bylo 14 projektů). V prověřované oblasti nebylo zjištěno porušení podmínek účasti státního rozpočtu na financování projektů.

4. Mezinárodní spolupráce

V rámci plnění úkolů vyplývajících z **účasti České republiky v mezinárodních organizacích v oblasti prevence kriminality** odpovídá Republikový výbor, resp. Ministerstvo vnitra za zastoupení České republiky v Komisi OSN pro prevenci a trestní justici, v Evropské síti prevence kriminality Evropské unie, účastní se při práci Expertní skupiny pro obchodování s lidmi Evropské unie a odpovídá za rozvoj bilaterální spolupráce. (*Podrobněji viz II. MV, str. 15*).

II. MINISTERSTVO VNITRA

1. Návrh legislativní úpravy prevence kriminality v ČR

Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra připravil koncem roku 2008 pracovní verzi „Návrhu legislativní úpravy prevence kriminality v České republice“ - materiálu pro jednání vlády, který po schválení vládou umožní tvorbu věcného záměru zákona o prevenci kriminality. Hlavními podkladovými materiály pro přípravu návrhu byly zahraniční podklady k legislativní úpravě prevence kriminality ze zemí EU, závěry a doporučení expertního výzkumu „Současný stav a výhledy preventivní práce na území krajů“ a zkušenosti a potřeby VÚSC při realizaci krajských preventivních politik v prvním roce platnosti Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011.

Navrhovaná legislativní úprava prevence kriminality ve formě zákona by měla přinést kvalitativní změnu v náhledu na prevenci, její rovnoprávné postavení s represí, jednotný výkon preventivní politiky na území ČR, jasně dané kompetence, vazby, spolupráci a tok informací i možnost kontroly a vynucování.

Pracovní verze návrhu bude projednána se členy Republikového výboru, s kraji, obcemi, Policií ČR a zástupci odborné veřejnosti. Při zpracování materiálu o legislativním ukotvení prevence kriminality bude pracováno se dvěma variantami:

- I. samostatný zákon primárně zaměřený na nastavení systému prevence kriminality v rámci státní správy a územní veřejné správy,
- II. samostatný širší zákon obsahující první variantu a navíc úpravu dalších sociálně patologických jevů (drogové i nedrogové závislosti, prevence kriminality ve školním prostředí, protiprávní činnost v souvislosti se sociálním vyloučením) a ingerující do více oblastí státní správy a veřejného sektoru obecně.

¹ Kontrolní činnost je prováděna na základě zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) a na základě zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Do konce roku 2009 bude předložen vládě materiál nelegislativní povahy, který bude analyzovat současný stav v oblasti právní úpravy prevence kriminality a navrhne vládě případnou novou právní úpravu této oblasti se zdůvodněním a popisem cílů.

2. Rozvoj systému prevence kriminality na krajské a městské úrovni

2.1 V prvním roce Strategie bylo hlavním úkolem vytvořit podmínky pro rozvoj systému prevence kriminality na krajské a městské úrovni. Byly zpracovány metodiky přípravy koncepcí prevence kriminality krajů a měst. Vzhledem k tomu, že se předpokládalo i převedení financí - dotací na projekty prevence kriminality – na kraje, byl zpracován postup pro výpočet a stanovení výše dotace pro jednotlivé kraje. Výše dotací byly stanoveny na základě analýz trestné činnosti a dalších kriminálně rizikových jevů a byly schváleny Republikovým výborem.

Současně byla zpracována metodika přípravy programu prevence kriminality kraje pro rok 2009 a Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Krajského programu prevence kriminality a hl.m. Prahy v roce 2009. Oba materiály byly připomínkovány zástupci krajských úřadů a na základě jejich požadavku byly upraveny. Uvedené metodické materiály byly schvalovány Republikovým výborem.

Na základě požadavku zástupců krajů bylo také zpracováno doporučení – jak postupovat při hodnocení projektů (bodový systém se opírá o hodnocení pěti kritérií: nejvyšší bodové hodnocení mají tři kritéria, a to zatížení obce trestnou činností, posouzení závažnosti problému a zdůvodnění navrženého opatření).

Na základě vyhodnocování úspěšnosti realizovaných projektů a s využitím zkušeností a odborných znalostí pracovníků odboru prevence kriminality byla vydána publikace „Typové projekty prevence kriminality“, která nabízí doporučení, jaký typ preventivních projektů je vhodné použít pro nejčastěji identifikované rizikové jevy a situace.²

Kraje i města stále projevují značný zájem o zřízení či rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů. V průběhu roku 2008 byl vypracován Právní názor na celou oblast MKDS, s jehož obsahem byl vysloven souhlas na Úřadu pro ochranu osobních údajů a byl úřadem vydán ve formě Věstníku ÚOOÚ. Odbor prevence kriminality proto aktualizoval a zpřísnil **„Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti MKDS v rámci programů prevence kriminality“**. Důraz je kladen především na dodržování právních postupů v oblasti ochrany osobních údajů. Naplnění rozšiřujících podmínek je hlavní a závaznou podmínkou poskytnutí státní účelové dotace. Text rozšiřujících podmínek je dostupný na webových stránkách Ministerstva vnitra.

Pokračovala konzultační a odborná pomoc 45 městům, 14 krajům a 72 obcím realizujícím program v roce 2008, a to při přípravě tohoto programu a projektů, jejich realizaci a vyhodnocení. Krajům a městům zařazeným do městské úrovně prevence kriminality poskytoval odbor prevence kriminality metodickou pomoc při zpracování bezpečnostní analýzy a při přípravě jejich střednědobých koncepcí prevence kriminality.

² Např. na páchaní trestné činnosti a přestupků na veřejných prostranstvích je vhodné ve větších městech reagovat zřízením městského kamerového dohlížecího systému (dále jen „MKDS“). Výstavba MKDS patří mezi finančně nejnáročnější a zároveň velmi přínosné projekty. Jejich efektivita stoupá, pokud jsou dodržovány požadované postupy. Proto připravil odbor prevence kriminality „Standard projektu MKDS“. Jednotlivé body standardu lze zobecnit a aplikovat při hodnocení účinnosti i jiných projektů z oblasti situační prevence.

2.2 S cílem **zvýšit odborné a praktické znalosti manažerů programu prevence kriminality** krajů a měst zařazených do městské úrovně prevence kriminality a pracovníků Preventivně informačních skupin Policie ČR (dále jen „PIS“) pokračovalo jejich průběžné vzdělávání formou pracovních seminářů k metodice přípravy střednědobých koncepcí prevence kriminality krajů a měst, k metodice přípravy preventivních programů a projektů a k podávání žádostí o poskytnutí dotace.

K praktické realizaci projektu Systém včasné intervence v obci s rozšířenou působností pro rok 2009 proběhly pracovní semináře, kterých se zúčastnili zástupci oddělení sociálně-právní ochrany dětí, Policie ČR, městské policie, státních zastupitelství, středisek Probační a mediační služby ČR, zástupci škol, školských zařízení a zástupci nestátních neziskových organizací měst, která mají zájem projekt realizovat. Semináře byly zaměřeny na podrobný rozbor metodiky projektu a praktické otázky jeho realizace.

V rámci prevence obchodování s lidmi pokračovaly v roce 2008 vzdělávací semináře zaměřené na problematiku obchodování s lidmi. Byly pořádány ve spolupráci se státními institucemi a NNO. Jejich cílem je informovat o aktivitách odboru prevence kriminality oblastí obchodování s lidmi a o fungování a zefektivňování Programu.

Gestorem za vzdělávání policistů (Policie ČR a obecní policie) je odbor vzdělávání a správy policejního školství Ministerstva vnitra. V rámci výuky na vyšších a středních policejních školách Ministerstva vnitra je v rámci odborné přípravy policistů ve vzdělávacích modulech zahrnuta oblast prevence kriminality.

Na Vyšší policejní škole MV v Brně pokračoval Specializační kurz pro policisty zařazené v preventivně informačních skupinách a policisty dlouhodobě pověřené poskytováním informací veřejnosti prostřednictvím sdělovacích prostředků. Součástí 3 týdenní výuky je samostatná část věnována preventivní činnosti se zaměřením na budování místních sítí prevence kriminality v jednotlivých regionech. Ke konci roku 2008 bylo proškolenou zhruba 50 policistů preventivně informačních pracovišť z celé republiky.

V policejních školách Ministerstva vnitra a ve školních policejních střediscích, v policejních školách Ministerstva vnitra a na Policejní akademii ČR v rámci celoživotních vzdělávacích kurzů probíhalo vzdělávání v problematice domácího násilí, zejména v souvislosti s aplikací institutu vykázání dle zákona č. 135/2006 Sb. V roce 2008 se realizovala řada školení policistů nejen ze strany BKB, o.s., ale prostřednictvím školitelů problematiky domácího násilí, bezprostředně nadřízených služebních funkcionářů policistů v rámci metodické činnosti, instrukčně metodických zaměstnání, konzultací atd.

Informační odbor Policejního prezidia ČR zajistil pro 40 policistů z úseku prevence dva vzdělávací moduly zaměřené na efektivní komunikaci, vedení pracovní skupiny, lektorské dovednosti, vyjednávání v pracovní skupině.

Pro pracovníky v oblasti prevence kriminality a pro vybrané policisty z obvodních oddělení v rámci Severočeského kraje se realizoval interaktivní kurz Právo pro každý den.

3. Specifické projekty k prevenci kriminálně rizikových jevů

- Dlouhodobým projektem zaměřeným na práci s ohroženými dětmi je „**Systém včasné intervence a Týmy pro mládež**“ (dále jen „SVI“). Cílem projektu je nastavení efektivní spolupráce mezi institucemi, do jejichž působnosti spadá péče o ohrožené děti a jejich rodiny. Spolupráce mezi nimi je podpořena jednotným informačním prostředím na straně jedné a propracovaným mechanismem spolupráce na straně druhé. Projekt SVI se od roku 2001 realizuje v Ostravě, od roku 2005 ve Svitavách a od roku 2006 do roku 2008 realizuje SVI dalších 8 měst.

Realizace projektu se stala prioritou pro města zařazená do městské úrovně prevence kriminality. Proto v roce 2008 uspořádal odbor prevence kriminality v devatenácti městech ČR jednodenní semináře na téma Systém včasné intervence a jeho realizace

v obci s rozšířenou působností. O projekt je ve městech velký zájem a pro rok 2009 se předpokládá jeho rozšíření v dalších sedmi až deseti městech.

V roce 2008 byla provedena ve spolupráci se všemi městy zapojenými do SVI revize sdíleného informačního prostředí SVI a zadán Analytický model sdíleného informačního prostředí SVI 2009, který bude respektovat instrukci Ministerstva práce a sociálních věcí k vedení spisové dokumentace orgány sociálně právní ochrany dětí, bude umožňovat sdílení a předávání dat mezi partnery projektu, stanoví individuální plán dítěte a bude mít zapracovány kontrolní a výstražné mechanismy např. proti nečinnosti institucí, apod.

Byl připraven projekt automatizovaného zasílání informací (oznámení) o kontaktu dítěte s útvarem Policie ČR, a to místně příslušným orgánům sociálně právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) dle trvalého pobytu dotčeného dítěte. Zasílání se bude týkat všech 205 obcí s rozšířenou působností, obce které mají realizován projekt SVI budou oznámení přijímat automatizovaným způsobem do informačního systému SVI prostřednictvím REP (Registrovaná Elektronická Pošta) příhrádek u České pošty. Obce, které SVI nemají nasazen, budou informace z REP příhrádek stahovat přes osobní certifikáty koupené pro 2 pracovníky OSPOD a následně je vytisknou a zpracují.

V roce 2009 dojde k plošnému nasazení nové verze IS SVI 2009 dle zadání z Analytického modelu, a to ve všech městech, která projekt realizují nebo v roce 2009 budou realizovat.

- **Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi** (dále jen „Program“) je určen zejména obětem obchodování s lidmi, a to jak za účelem sexuálního vykořisťování, tak nucené práce, kterým nabízí právní, sociální a zdravotní pomoc a případně i důstojný návrat do země původu. Kromě humanitárního aspektu je cílem Programu i získávání relevantních informací o kriminálním prostředí, které mohou vést k odsouzení pachatelů.

Odbor prevence kriminality, jako resortní gestor Programu, je v rámci národního koordinačního mechanismu pro oblast podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi (i nucené práce) odpovědný nejen za koordinaci tohoto Programu, ale rovněž za preventivní aktivity v dané problematice. Zároveň efektivně spolupracuje s ostatními resorty (MS, MZ, MŠMT, MPSV a dalšími), Policií ČR a nestátními neziskovými organizacemi.

Ministerstvo vnitra koordinuje a hradí dobrovolné návraty obětem obchodování s lidmi, který umožňuje obětem obchodování s lidmi navrátit se důstojně, bezpečně a bezplatně do země původu. Do konce prosince 2008 bylo realizováno 10 návratů (3 do Brazílie, 1 na Ukrajinu, 1 na Slovensko, 4 do Rumunska, 1 z Dánska do Čech). Celkem bylo od roku 2003 realizováno 41 dobrovolných návratů, z toho 10x do ČR. Do roku 2008 bylo do Programu zařazeno celkem 89 obětí (stav k prosinci 2008).

V roce 2008 byl zaznamenán nárůst obětí obchodování s lidmi za účelem nucené práce. K měsíci prosinec 2008 bylo identifikováno 16 obětí obchodování s lidmi za účelem nucené práce a 8 obětí za účelem sexuálního vykořisťování. Ukazuje se, že oběťmi obchodování s lidmi se stávají také čeští občané, proto jsou nezbytné preventivní a osvětové aktivity také na území České republiky ve spolupráci s dalšími institucemi a organizacemi.

K zabezpečení plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 vyhlásil v roce 2008 odbor prevence kriminality výzvu na zaslání žádostí o poskytnutí státní dotace na dotační titul „Prevence obchodování s lidmi a pomoc obětem“ . Finanční prostředky v rámci dotačního programu byly poskytnuty třem NNO.

Pokračovala informační kampaň proti obchodu s lidmi, která je zaměřena na cílovou skupinu zákazníků prostituce a nepřímo na oběti obchodu s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování. Partnerské organizace vytvořily pro účel kampaně platformu nazvanou „Spolu proti obchodu s lidmi“. Slogan kampaně zní „**Neboj se to říct za ní.**“ Během kampaně jsou využívány webové stránky v českém, anglickém a německém jazyce (www.rekni-to.cz;

www.sage-es.cz; www.say-it.cz). U partnerských organizací byly zřízeny také telefonní linky.

Odbor prevence kriminality připravil také dvojjazyčnou brožuru o Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi, která je určena odborné i široké veřejnosti. Tento manuál by měl usnadnit orientaci obětí obchodování s lidmi v trestním řízení.

Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra se také aktivně podílí na spolupráci s různými mezinárodními organizacemi v uvedené problematice (např. OSN - UNODC, Rada Evropy, orgány Evropské unie atd.). Je gestorem mezinárodního projektu „**Mezinárodní referenční mechanismus pro oběti obchodování s lidmi v zemích zdrojových a cílových**“, který koordinuje International Centre for Migration Policy Development (dále jen „ICMPD“). Cílem projektu je propojení existujících národních koordinačních mechanismů pro ochranu a pomoc obětem obchodu s lidmi, sjednocení standardů služeb poskytovaných obětem a především posílení mezinárodní a bilaterální spolupráce v oblasti repatriace a reintegrace obětí. Hlavním výstupem tohoto projektu bude stanovení principů péče o oběti obchodování s lidmi a jejich navrácení do země původu. Garantem projektu je Itálie. Vedle ČR dále spolupracují Portugalsko, Bulharsko, Rumunsko, Albánie, Maďarsko, Makedonie a řada neziskových organizací. ICMPD je odpovědné za implementaci celého projektu. Předpokládaná délka projektu je 18 měsíců (od května 2008 – do října 2009). Za účelem implementace projektu vytváří odbor prevence kriminality národní realizační tým složený ze zástupců odboru prevence kriminality a odboru bezpečnostní politiky MV, neziskových a mezivládních organizací, policie a justice, kteří se budou podílet na plnění jednotlivých projektových cílů. Tito experti se účastní pravidelných setkání realizačního týmu podle stanoveného harmonogramu a fází projektu. Experti se budou moci případně zúčastnit studijních cest do zahraničí, které budou koordinovány projektovým manažerem ICMPD.

V roce 2008 byl odboru prevence kriminality schválen projektový záměr na vznik databáze tzv. „Informační systém Obchodovaná osoba“. Tato databáze bude obsahovat přehled položek, podle kterých by se měly oběti obchodování s lidmi evidovat. Cílem informačního systému je utříděně shromažďovat údaje k obětem obchodování s lidmi zařazených do Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi nebo kterým byl umožněn dobrovolný návrat do země původu. Registr by měl být schopen poskytovat výstupy a třídění na základě různých filtrů a zpracovat údaje ve formě statistických souhrnných výstupů. Pilotně byla databáze spuštěna v říjnu 2008.

V rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie připravuje odbor v oblasti obchodování s lidmi ve spolupráci s ICMPD konferenci s názvem „The 1st Transnational Seminar“, kterého se účastní všech osm participujících států. Seminář se bude konat ve dnech 23. – 25. března 2009.

Na dny 2. – 4. června 2009 připravuje odbor prevence kriminality MV zasedání výboru evropské sítě prevence kriminality, spojené s **odbornou mezinárodní konferencí zaměřenou na problematiku obchodování s lidmi**. Tématem konference bude snižování poptávky po sexuálních službách. Cílem odborné konference je vzájemně se informovat o dobré praxi a preventivních opatřeních v jednotlivých státech Evropy ve vztahu k dané problematice.

- V souvislosti se stále narůstajícími počty pohřešovaných dětí v celé EU zdůrazňují jednotlivé evropské instituce (Rada EU, EK, EP) **potřebu vytvoření systémů včasného varování v případech únosů dětí v jednotlivých členských státech a jejich vzájemné propojení**.

V roce 2008 byla na Ministerstvu vnitra (odboru prevence kriminality) zahájena příprava realizace **projektu Národního koordinačního mechanismu pátrání po pohřešovaných dětech**, jehož účelem je přispět k rychlému a úspěšnému nalezení pohřešovaného dítěte. Podstata tohoto výstražného systému spočívá v zapojení široké veřejnosti do pátrání prostřednictvím médií, mobilních operátorů a dopravních informačních

tabulí. V rámci koordinačního schématu se počítá i se zajištěním psychologické pomoci rodinám pohřešovaných dětí ze strany policejních psychologů a odborných nestátních neziskových organizací. V průběhu roku 2008 byla navázána spolupráce téměř se všemi subjekty, které budou hlavními partnery v projektu. Praktická realizace projektu je plánována na rok 2009.

- **Domácí násilí**

Hlavními prioritami odboru prevence kriminality, který nese gesci za činnosti Meziresortní monitorovací skupiny³, se pro rok 2008 staly: navázání spolupráce s intervenčními centry ve všech krajích ČR, navázání kontaktů s jednotlivými útvary PČR a koordinátory/metodiky problematiky domácího násilí, podpora systémového a celorepublikového zavádění a realizace terapeutických a resocializačních programů pro násilné pachatele – ve spolupráci s MS, MZ a MPSV, systematická a dlouhodobá práce s dětmi v roli svědka domácího násilí a informační činnost a osvěta.

V průběhu července a srpna 2008 uskutečnil odbor prevence kriminality návštěvy v 15 intervenčních centrech. Celkové shrnutí výsledků návštěv, včetně návrhů opatření a doporučení odboru prevence kriminality, bylo předloženo vedení Ministerstva vnitra a Policie ČR. Ministerstvo ve spolupráci s intervenčními centry připravuje **návrh jednotné počítačové databáze pro vedení spisové agendy intervenčních center**. Vytvoření této databáze bude realizováno počítačovým expertem a bude hrazeno z finančních prostředků odboru prevence kriminality. Pilotní spuštění databáze se plánuje na období leden – březen 2009.

V rámci podpory systémového a celorepublikového zavádění a realizace terapeutických a resocializačních programů pro násilné pachatele a systematické a dlouhodobé práce s dětmi v roli svědka domácího násilí byly koncem roku 2008 vyhlášeny pilotní dotační tituly „**Prevence domácího násilí s důrazem na práci s násilnou osobou**“ a „**Programy zaměřené na práci s dětmi jako svědky domácího násilí**“ pro rok 2009. Žádost o dotaci mohou podat nestátní neziskové organizace. Po vyhodnocení pilotních projektů budou v dalších letech projekty financovány z prostředků MPSV na služby sociální prevence.

V průběhu června 2008 distribuoval odbor prevence kriminality (po dohodě s Bílým kruhem bezpečí, o.s.) na útvary Policie ČR a městskou/obecní policii lektorské pomůcky ve formě DVD s názvem „Hráz proti domácímu násilí“. Příspěvky k problematice domácího násilí jsou pravidelně zveřejňovány v Informačním servisu odboru prevence kriminality a v časopise Policista. Od srpna 2008 je část Informačního servisu („Aktuální téma“) věnována pouze domácímu násilí, kde jsou uveřejňovány příspěvky, aktivity a novinky od pracovníků intervenčních center, policistů a dalších odborníků. Odbor prevence kriminality připravil a vydal skládačku pro veřejnost k problematice domácího násilí, která je v nákladu 100 000 ks distribuována na různá místa (útvary PČR, obecní policie, sociální odbory a přestupkové komise krajských/městských úřadů, manažery prevence kriminality, intervenční centra a nevládní organizace, Probační a mediační služba, ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví do krajských nemocnic a ambulancí atd.)

- **Program zřizování speciálních výslechových místností pro dětské oběti a svědky** probíhal v roce 2007 a díky němu bylo nově zřízeno nebo inovováno 14 speciálních výslechových místností (dále jen „SVM“) po celé České republice.

V roce 2008 byl na jednotlivé Správy Policie ČR rozeslán dotazník ke zjištění stavu SVM v České republice a k identifikaci potřeb pracovníků využívajících SVM, včetně potřeb na školení těchto pracovníků. Z výsledků je zřejmé, že celkem již funguje 17 speciálních výslechových místností (Praha, Beroun, Mělník, Kladno, Příbram, Most, Liberec, Cheb,

³ Zřízena při MV na základě usnesení vlády č. 794 ze dne 25. srpna 2004

Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Hradec Králové, České Budějovice, Brno, Ostrava, Prostějov, Jeseník a Olomouc) a že by pracovníci využívající SVM uvítali centrálně organizované školení.

Pokračování programu v roce 2009 bude spočívat právě v uspořádání odborného školení pro specialisty, kteří SVM využívají. Toto školení se bude zaměřovat především na psychologické aspekty výslechu dětí, dále na přípravu takového výslechu a použití záznamu z SVM při trestním řízení. Školení bude rozděleno na teoretickou část – přednášky a praktickou část – simulovaný průběh (provedení) výslechu. Na přípravě se podílí odbor prevence kriminality ve spolupráci s Policejním prezidiem ČR.

- Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality, prostřednictvím internetových stránek každoročně vyhlašuje dotační program pro nestátní neziskové organizace „**Prevence korupčního jednání**“ (poprvé byl program vyhlášen v roce 2005). Dotace jsou určeny NNO, které prokazatelně vyvíjejí činnost v oblasti prevence korupčního jednání s akcentem na podporu aktivit směřujících k seznamování veřejnosti s charakterem a projevy korupce, k posilování odmítavého postoje veřejnosti vůči korupčním praktikám, vytváření poradenské infrastruktury pro občany, kteří se setkali s korupční situací a vlastnímu poskytování poradenství, pořádání akcí pro občany či orgány veřejné správy k problematice korupce. V rámci **dotačního programu „Prevence korupčního jednání“** byly v roce 2008 uděleny finanční prostředky třem nestátním neziskovým organizacím - Oživení o.s., Transparency International – Česká republika o.p.s. a Společnosti přátel přírody, o.s.

- V roce 2008 pokračovaly aktivity odboru prevence kriminality zaměřené na ochranu majetku a osob koncentrované do **programu Bezpečná lokalita**. Cílem programu je minimalizovat podmínky pro páčání majetkové trestné činnosti dostupnými organizačními, stavebními a technickými prostředky. Program je určen nejširší veřejnosti a zájemcům nabízí informace o možnostech ochrany majetku a konkrétní bezplatnou pomoc podnikatelského sektoru při výběru a rozsahu kvalitního zabezpečení majetku.

Ve spolupráci se Svazem českých a moravských bytových družstev (dále jen „SČMBD“) byly připraveno a realizováno 5 regionálních seminářů s názvem „Bezpečný domov – bezpečná lokalita“ se zástupci bytových družstev (cca 400 účastníků). Obsahem bylo zejména seznámení představitelů bytových družstev s relevantními způsoby a možnostmi ochrany majetku a osob, včetně nebytových prostor.

Užitečnost těchto setkání spočívá ve výměně zkušeností zástupců SČMBD se zástupci odborů prevence zainteresovaných institucí (MV a GŘ HZS). SČMBD spravuje množinu několika tisíc panelových domů, ve kterých bydlí statisíce lidí a kde vysoká anonymita prostředí je patrna na každém kroku. Smyslem školení probíhajících na všech krajských odbočkách SČMBD jsou rovněž prezentace standardních postupů pro jednotné jednání se zainteresovanými institucemi (například s Úřadem pro ochranu osobních údajů v případě instalace kamerových systémů, nebo s Asociací technických a bezpečnostních služeb Grémium Alarm).

Pokračovalo informování veřejnosti o programu a o možnostech a způsobech ochrany majetku a osob zejména před majetkovou trestnou činností ve formě televizních či rozhlasových relací a ve formě textů v tištěných médiích. Důležitou akcí byla účast na mezinárodním veletrhu ISET 2008.

Významnou součástí programu je také příprava a aktivní činnost při normo-tvorbě v rámci Technické normalizační komise č.124 Poplachové systémy, kde jde zejména o normy prevence kriminality při výstavbě. Uvedené normy pojímají prevenci kriminality komplexně, obsahují výčet rizikových faktorů a popisují postupy při zpracovávání analýzy rizik. Navrhují také opatření, jak objekty před kriminalitou efektivně ochránit.

Na konci roku 2008 se uskutečnilo 8. zasedání **Poradního sboru pro situační prevenci kriminality**. Poradní orgán ministra vnitra vyhlásil na rok 2009 nový pilotní projekt

„Bezpečná lokalita – Bezpečné bydlení“, který bude probíhat v Brně a ve Zlíně a budou do něj zařazeny vybrané obecní domy. Na základě zkušeností z pilotního projektu vznikne metodika pro obce a bytová družstva – tzn. pravidla technického zabezpečení objektů jako jedné z forem legální ochrany občanů před majetkovou trestnou činností.

4. Integrace Policie ČR do preventivních systémů na všech úrovních

Policie ČR je pro kraje a města hlavním partnerem při zpracování analýz trestné činnosti a při formulování návrhů na řešení identifikovaných problémů. V roce 2008 se podílela na tvorbě koncepcí prevence kriminality krajů a 45 měst a spolupracovala také při doporučování kriminálně rizikových lokalit do programu, při navrhování preventivních opatření a při komunikaci se samosprávnými orgány při přípravě programů prevence kriminality. Zástupci Policie ČR se stali stabilními členy pracovních komisí (skupin) prevence kriminality krajů a měst a členy krajských komisí pro výběr projektů. Zavádění proaktivních metod práce Policie ČR probíhalo v roce 2008 také v rámci **činnosti Preventivně informačních skupin Policie ČR** zaměřených na spolupráci s místními orgány veřejné správy při realizaci místních preventivních opatření a při poskytování poradenských a informačních služeb občanům. Pokračovaly preventivní aktivity Policie ČR na školách (např. Ajaxův zápisník a Malá policejní akademie).

Novou kvalitu v přístupu policie k občanům a organizacím přináší v posledních dvou letech zavádění **metody community policing do praxe při každodenním výkonu policejní práce**. Vedle komunitního přístupu je v této metodě obsažena také co nejefektivnější spolupráce s nejširším spektrem organizací a samotných občanů. Z důvodu potřeby systémové a celoplošné aplikace metody community policing byl na základě rozkazu policejního prezidenta v lednu 2008 zřízen pracovní tým „Community policing“, který připravoval zavedení této metody do každodenní činnosti Policie ČR. Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR zpracovalo návrh závazného pokynu policejního prezidenta, který byl schválen (ZPPP č. 211/2008, o zavedení metody community policing), a nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2009, a stal se závazným pro všechny organizační články policie. Cílem nového interního aktu řízení bylo vysvětlit základní principy community policing, dosáhnout zlepšení spolupráce a zkvalitnění společného dialogu s vnitřními i vnějšími partnery, rozšířit přístupy community policing napříč strukturou Policie ČR, zajistit udržitelnost tohoto přístupu a zajistit zpětnou vazbu uplatňování přístupu community policing (metriku předmětné problematiky). Součástí interního aktu řízení jsou přílohy, které obsahují jednak uložení úkolů při realizaci metody community policing do praxe, jednak vzor koordinační dohody.

K realizaci závazného pokynu byla zpracována metodická příručka <http://ppportal.pcr.cz/rspp/rspp.asp>, která slouží ke správné aplikaci a vyhodnocování účinnosti metody community policing v praxi Policie ČR. Jsou zde také uvedeny všechny tabulky potřebné pro zpětnou vazbu a v neposlední řadě je zde uveřejněn vzor pozvánky na zahajovací seminář, který je možné upravovat dle vlastních potřeb a požadavků.

Při zavádění metody community policing hraje zásadní roli management na všech úrovních řízení. V rámci prevence kriminality byla a je důležitá snaha všech služeb policie usilovat o předcházení trestné činnosti a právě zahajovací seminář se stává významným signálem pro veřejnost, samosprávu, místní představitele státní správy a další externí partnery. Na tento seminář bude navazovat další činnost, zejména aktivity ve vztahu k externím partnerům, a to uzavření dohody o vzájemné spolupráci, aktivní zapojení do programů prevence, informování veřejnosti prostřednictvím médií o práci policie. Budou pořádány tiskové konference k problematice bezpečnosti, ale i k uskutečněným programům a dosaženým výsledkům, zejména na regionální úrovni, neboť na každém organizačním článku je vycházeno z aktuální bezpečnostní situace a pružně se reaguje na jakékoliv změny.

5. Vnitroresortní koncepce prevence kriminality na léta 2008 až 2012

Vyhodnocení Programu Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality do roku 2007 bylo provedeno v pololetí 2008. Koncem roku 2008 bylo dokončeno zpracování návrhu Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra do roku 2012, který bude zaslán k do vnitroresortního připomínkového řízení. Pracovní verze bude nejprve diskutována s Policejním prezidiem ČR (Preventivně informační skupina) a poté vypravena do vnitroresortního připomínkového řízení. Vzhledem k reorganizaci policie, novému zákonu o policii i požadavku pracoviště PIO PP ČR, byl tento úkol přesunut na rok 2009.

6. Medializace prevence kriminality

Pokračovala propagace preventivních aktivit resortu a informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností prostřednictvím vystupování v médiích (celostátní a regionální tisk, zpravodajské relace a publicistické programy televizí a rozhlasových stanic).

Koncepční i informativní materiály odboru prevence kriminality jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách a jsou průběžně aktualizovány. Problematika prevence se pravidelně objevuje na stránkách a v přílohách profesního časopisu Policista a čtvrtletníku Kriminalistika.

Odborná i laická veřejnost byla průběžně informována o aktivitách resortu, měst a obcí i organizací a institucí zabývajících se prevencí kriminality prostřednictvím bulletinu odboru prevence kriminality „Informační servis“ a vydáváním a distribucí dalších tiskovin (letáků a skládaček, brožur, bulletinů) přinášejících rady a doporučení k „bezpečnému chování“, a přinášejících informace o nových projektech.

Odbor prevence kriminality vydal v roce 2008 také řadu vlastních tiskovin, které distribuoval cílovým skupinám. Prevence majetkové kriminality se týkal „Dotazník **„Posouzení ochrany majetku – rodinný dům“**“ vznikl ve spolupráci odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra, Městské policie hl. m. Prahy, generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR a Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm. Je určen majitelům rodinných domů, kteří mají zájem jeho prostřednictvím posoudit bezpečnostní a požární zabezpečení svého domu jak z hlediska vloupání, tak z pohledu možnosti vzniku požáru“. Brožurka **„Bezpečný byt“** obsahuje rady občanům, jak vhodně zabezpečit svá obydlí.

Z oblasti informačně metodických materiálů byla vydána brožura **„Typy projektů prevence kriminality“**, která poskytuje přehled o škále preventivních opatření (projektů), které byly realizovány ve městech a obcích v minulých letech v rámci programů prevence kriminality na místní úrovni. Leták **„Systém včasné intervence“** přináší základní informace o prioritním projektu - systému péče o ohrožené děti. Další vydanou brožurou byla **„Prevence zadlužování českých domácností s důrazem na sociálně slabé a vyloučené skupiny obyvatel“**.

Pro širokou veřejnost byla vydána informační skládačka **„Stop domácímu násilí“**, ve které jsou popsány typické znaky domácího násilí, možnosti řešení kritických situací, informuje o právní ochraně před domácím násilím a přináší přehled Intervenčních center v krajích a kontakty na pomáhající organizace.

V rámci spolupráce s neziskovými organizacemi podpořil odbor prevence kriminality vytištění letáků a pohlednic pro **kampaň proti obchodování s lidmi s názvem „Neboj se to říct za ni!“** a pro Linku bezpečí zajistil tisk letáčků s informacemi o činnosti této dětské tísňové linky.

Také Policie ČR pokračovala ve zveřejňování celorepublikových i krajských preventivních aktivit a v roce 2008 zaznamenala vzrůstající zájem médií. Jednalo se především o projekty zaměřené na prevenci dopravní nehodovosti (např. „Zebra se za tebe nerozhledne“, „Jedíme s úsměvem“, „Jízda pro život“ „Léto za volantem“, „Bezpečný návrat“), prevenci majetkové kriminality („Ochrana rekreačních projektů“, plakátová kampaň s cílem snížit počet krádeží na osobách, krádeží odložených věcí v dopravních prostředcích a zvýšit odpovědnost samotných cestujících za své věci), projekty směřující k bezpečí seniorů („Bezpečnost seniorů v domácnosti a okolí“ , „Nejste nám lhostejní – seniorům klid a bezpečí“) prevence podávání alkoholu (např. „Pivní podtácky“ s informací o rizicích jízdy za volantem pod vlivem alkoholu).

7. Mezinárodní spolupráce

V rámci plnění úkolů vyplývajících z účasti České republiky v mezinárodních organizacích v oblasti prevence kriminality odpovídá Republikový výbor, resp. Ministerstvo vnitra za zastoupení České republiky v **Komisi OSN pro prevenci a trestní justici a v Evropské síti prevence kriminality Evropské unie** (dále jen „EUCPN“) a odpovídá za rozvoj bilaterální spolupráce.

V rámci plnění závazků vyplývajících z členství v EUCPN se členové české delegace aktivně zúčastnili všech akcí pořádaných sítí v roce 2008. Účastnili se rovněž akcí pořádaných dalšími mezinárodními organizacemi a institucemi (př. Komise OSN pro prevenci kriminality a trestní justici, Centra pro sexuální vykořisťování, Mezinárodní organizace pro migraci, Mezinárodní centrum pro zneužívané a pohřešované děti, atd.)

Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra je také gestorem mezinárodního projektu „Nadnárodní referenční mechanismus pro oběti obchodování s lidmi v zemích zdrojových a cílových“ (viz výše – obchod s lidmi), který koordinuje International Centre for Migration Policy Development (ICMPD).

Obdobně, jako v loňském roce, proběhlo národní kolo soutěže o Evropskou cenu prevence kriminality, v roce 2008 na téma Prevence kriminality na veřejných místech. Projekt realizovaný Městskou policií Zlín „Integrovaný bezpečnostní systém“ reprezentoval Českou republiku na finále soutěže o Evropskou cenu 2008 v Paříži, a v konkurenci dalších 13 národních projektů členských zemí získal 3. místo, což je v dosavadní historii největší úspěch.

Významnými akcemi v rámci mezinárodní spolupráce se staly **mezinárodní konference Kriminalita na dětech páchaná po internetu a Ochrana dětí před sexuálním zneužíváním (nejen) na síti**. V lednu 2008 proběhlo v prostorách Justiční akademie v Praze mezinárodní školení zaměřené na potírání kriminality páchané na dětech po internetu, kde se organizačně podílelo Mezinárodní středisko pro pohřešované a zneužívané děti (ICMEC), Interpol a odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra. V červnu 2008 pak proběhl v Praze seminář tematicky zaměřený na sexuální zneužívání dětí. Akce byla iniciována Velvyslanectvím Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a britského Centra pro sexuální vykořisťování (CEOP), které je specializovanou sekcí britské policie zabývající se potíráním internetové kriminality páchané na mládeži a její prevencí.

8. V roce 2008 bylo na realizaci resortních projektů prevence kriminality vyčleněno v rozpočtové kapitole Ministerstva vnitra 3 491 000,- Kč. Bylo podpořeno 59 projektů, které byly zaměřeny na řešení stanovených problémových okruhů: community policing, vzdělávání policistů, přednášky policistů na školách, prevence v dopravě, propagační předměty, technické vybavení PIS P ČR. Předloženo ke schválení a posouzení bylo celkem 89 projektů. Při výběru byly upřednostňovány projekty, které se zabývají řešením

konkrétního problému, obsahovaly zřetelný popis stavu na počátku a předpokládaného cílového stavu. K určenému cíli se musely vztahovat veškeré realizační prostředky a projekt musel obsahovat nastavení evaluačních kritérií a indikátorů.

III. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1. Primární prevence

V oblasti primární prevence podporoval resort školství v rámci každoročně vyhlašovaných Programů na podporu aktivit prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti MŠMT projekty zaměřené na primární prevenci ve školách a školských zařízeních. Z dotačních programů I, II a III přerozdělilo ministerstvo cca 22 mil. Kč na programy specifické primární prevence (z této částky bylo uvolněno cca 10 mil Kč na programy primární prevence kriminality a ostatních sociálně patologických jevů).

2. Specifická primární prevence

V oblasti **specifické primární prevence** podporoval resort proces certifikací jako podmínky pro NNO k získání státní finanční dotace. Pro zajištění tohoto procesu byla přímo řízené organizaci Institutu pedagogicko-psychologického poradenství (dále jen „IPPP“) uvolněna částka 1 038 000,- Kč.

S cílem zefektivnění a koordinace meziresortní spolupráce v oblasti specifické primární prevence byla v průběhu 2008 byla realizována dvě pracovní setkání krajských školských koordinátorů prevence s přednáškami o aktuálních problematicech sociálně patologických jevech s výměnou zkušeností mezi koordinátory a předáním informací o aktuální situaci v oblasti prevence sociálně patologických jevů v jednotlivých krajích.

V rámci dotačních programů II a III byly podpořeny preventivní aktivity zaměřené na práci s rodiči a blízkými příbuznými. Jednalo se zejména o aktivity nabízené nestátními neziskovými organizacemi.

3. Vzdělávání pedagogických pracovníků

V roce 2008 pokračovalo průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence kriminality. Vzdělávací programy a pracovní semináře byly nabízeny přímo řízenou organizací IPPP, který sám zajišťuje realizaci daných programů. Nabídky jsou zveřejněny na jejich webových stránkách (www.ippp.cz).

4. Podpora preventivních aktivit v zařízeních ústavní a ochranné výchovy

V rámci podpory preventivních aktivit v zařízeních ústavní a ochranné výchovy se v roce 2008 uskutečnil Pracovní seminář pro pedagogické pracovníky dětských domovů, dětských domovů se školou, diagnostických ústavů a výchovných ústavů. Pracovního semináře se rovněž účastnili ředitelé dětských domovů, jejichž zřizovateli jsou kraje či jsou soukromé. Semináře se zúčastnilo celkem 44 ředitelů. Příslušní vedoucí pracovníci odborů školství byli o výsledcích akce informováni prostřednictvím vedoucích pracovníků výše zmiňovaných školských zařízení.

V roce 2008 v rámci Programů na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ministerstvo podpořilo programy v celkové částce 22.904.000,- Kč. Na zabezpečení činnosti metodika prevence v pedagogicko-

psychologických poradnách (dále jen „PPP“) byla uvolněna částka 5.000.000,- Kč (cca 58.000,- Kč na jednu PPP).

IV. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

1. Oblast Národního střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb

Na základě provedené analýzy krajských střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb vznikl v průběhu roku 2008 návrh textu Národního plánu rozvoje sociálních služeb, který byl předložen k připomínkování relevantním partnerům z oblasti sociálních služeb. Klade velký důraz právě na služby sociální prevence, neboť marginální postavení některých skupin nadále není možné. Plán si klade za cíl realizaci myšlenky Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, o rovnoprávnosti všech lidí ohrožených sociálním vyloučením z hlediska jejich přístupu k sociálním službám.

Na MPSV probíhaly konzultační dny s pracovníky krajských úřadů, kteří se zabývají plánováním sociálních služeb. Zástupci resortu se účastnili tematických setkání k plánování sociálních služeb uspořádaných v jednotlivých krajích.

V roce 2008 byly zdrojem financování služeb sociální prevence zejména dotace ze státního rozpočtu ČR a dále finanční prostředky z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (dále jen „OP RLZ“).

Na služby sociální prevence Krizová pomoc, Dům na půl cesty, Azylový dům, Kontaktní centrum a Terapeutická komunita bylo v roce 2008 ze státního rozpočtu ČR vydáno celkem 48 028 000,- Kč.

Finanční prostředky z OP RLZ činily celkem:

- Vzdělávání poskytovatelů a zadavatelů v oblasti sociálních služeb 80 956 746,- Kč.
- Zajištění a vytvoření jednotného přístupu při poskytování sociálních služeb osobám bez přístřeší 15 637 082,-Kč.

V průběhu roku 2008 probíhaly u poskytovatelů sociálních služeb inspekce poskytování sociálních služeb, podle § 97 Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Kvalita sociálních služeb se při výkonu inspekce ověřovala pomocí standardů kvality sociálních služeb.

K tématu plánování sociálních služeb, zajištění dostupnosti a kvality sociálních služeb, bylo realizováno několik výzkumných prací (Cílové skupiny v krajských střednědobých plánech rozvoje sociálních služeb zpracovaných v období 2006-2007, Bareš Pavel, VÚPSV, Praha 2008; Efektivnost sociálních služeb: vybrané prvky a aspekty, Průša Ladislav, VÚPSV, Praha 2007; Přístupy k hodnocení efektivnosti sociálních služeb v národním hospodářství – syntéza teoretických východisek a konceptů, Mertl Jan, VÚPSV, Praha 2007).

2. V oblasti sociálně vyloučených lokalit naplňovalo MPSV následující cíle:

V rámci systémového projektu „Podpora vytváření systému terénní sociální práce“ byli vyškoleni terénní sociální pracovníci (dále jen „TSP“) a terénní pracovníci (dále jen „TP“), kteří absolvováním kurzu naplnili kvalifikační požadavky zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Realizátorem této dílčí části projektu byla Ostravská univerzita v Ostravě.

Plnění tohoto úkolů bylo následující:

Vzdělávání TSP:

- Leden – duben 2008
- 2 kurzy (Ostrava, Praha)
- 2 pětidenní cykly

- Zahájilo 45 účastníků
- 44 úspěšných absolventů (32 žen, 12 mužů)

Vzdělávání TP:

- Leden – červen 2008
- Čtyři kurzy (Ostrava, 2 x Praha, Olomouc)
- Čtyři pětidenní cykly
- Zahájilo 90 účastníků
- 83 úspěšných absolventů (59 žen, 24 mužů)

Vzdělávací seminář pro krajské koordinátory pro romské záležitosti:

Ve spolupráci s Kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské komunity, Agenturou pro sociální začleňování a MPSV

- Čtyřdenní (25.3.-28.3. 2008) v Olomouci
- 11 koordinátorů
- 9 lektorů a vystupujících

V rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen „OP LZZ“) 2007-2013, Oblasti podpory 3.2 Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit, byla 25. března 2008 vyhlášena výzva k předložení individuálního projektu pro Úřad vlády ČR – Kancelář rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity. Podpora v rámci této výzvy byla zaměřena především na zabezpečení realizace pilotního projektu k vytvoření Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách, jehož návrh byl schválen usnesením vlády č. 74 ze dne 23. ledna 2008.

V rámci OP LZZ, Oblasti podpory 3.2 Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit, byla 21. srpna 2008 vyhlášena výzva pro předkládání grantových projektů zaměřených na sociální integraci příslušníků romských lokalit. Žádosti do této výzvy je možné podávat průběžně až do vyčerpání celkové částky určené pro tuto výzvu, nejdéle však do 31. ledna 2013.

Na základě schváleného Integrovaného operačního programu (IOP), v rámci Intervence 3.1 Služby v oblasti sociální integrace, se připravuje vyhlášení výzvy na podporu vzniku nízkoprahových zařízení pro děti a mládež, komunitních center a dalších zařízení v sociálně vyloučených romských lokalitách. Předpokládaný termín vyhlášení výzvy je 1. čtvrtletí roku 2009.

3. Péče o ohrožené děti

V rámci Koncepce péče o ohrožené děti pracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí na řadě metodických pokynů. Vytvořilo metodický pokyn k práci s dětmi s výchovnými problémy a metodický pokyn k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí. Metodický pokyn k případovým konferencím bude dokončen v roce 2009.

V roce 2008 iniciovalo ministerstvo mezíresortní spolupráci a řešení problematiky útěků dětí a mladistvých ze školských zařízení.

V. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

1. Rozšiřování multidisciplinárních týmů pro mládež do praxe soudnictví ve věcech mládeže, včetně vytvoření způsobu vyhodnocování jejich efektivity v praxi

Střediska Probační a mediační služby (dále jen „PMS“) v průběhu roku 2008 pokračovala v realizaci svého úsilí o zavedení tzv. multidisciplinárních týmů pro práci s mládeží na okresní úrovni (aktivity PMS této oblasti průběžně rozvíjí již od roku 2004). Smyslem budování multidisciplinárních týmů pro mládež (dále jen „MULT“) v ČR je snaha zvýšit efektivitu propojení a provázání informací a činností poskytovaných subjekty, jež spolupracují na řešení provinění spáchaných mladistvými a na řešení činů jinak trestných, kterých se dopustily děti mladší 15 let. Těmito subjekty mimo PMS a orgánu sociálně právní ochrany dětí je dále míněn orgán policie ČR, soud pro mládež, státní zastupitelství a další spolupracující instituce a osoby – např. specialisté pro práci s mládeží (psychologové, pedagogové, terapeuti apod.) a poskytovatelé probačních a jiných programů zaměřených na práci s mladistvými a dětmi mladšími 15 let. Vytváření a rozvíjení multidisciplinárních týmů v průběhu roku 2008 PMS propojila s aktivitami Ministerstva vnitra, které byly realizovány v souvislosti se zaváděním Systému včasné intervence.

- V rámci stávajícího **systému posuzování kvality a vyhodnocování efektivity probačních programů** bylo posouzeno 9 probačních programů, kterým uplynula doba, kdy měly být odstraněny nedostatky, které bránily v udělení řádné akreditace probačnímu programu na dobu tří let (těmto programům byla udělena řádná akreditace s podmínkou na 1 rok). Kvalitu programů posoudil tříčlenný tým hodnotitelů, který byl složen ze specialisty na problematiku práce s delikventní mládeží, specialisty na posuzování kvality standardů sociálních služeb a jednoho probačního úředníka specializovaného na oblast práce s mládeží. Hodnotící komise si zvolila tři možné formy provedení opětovného posouzení kvality uvedených 9 probačních programů - studium písemných materiálů, osobní pohovor s poskytovatelem programu a šetření v místě poskytování probačního programu. Závěry hodnotící komise poté projednala Akreditační a dotační komise, která ještě sama uskutečnila dvě osobní setkání a doplňující šetření u poskytovatelů probačního programu. Na základě tohoto hodnotícího procesu bylo nakonec ministru spravedlnosti doporučeno, aby řádná akreditace udělená s podmínkou na 1 rok byla v případě 7 probačních programů ponechána v platnosti až do konce roku 2009. V praxi se PMS tímto způsobem podařilo provázat činnost hodnotitelů, a to ve fázi před a po udělení akreditace probačnímu programu. Z této zkušenosti vyplynula některá doporučení, která v následujícím roce mohou přispět ke zkvalitnění systému provádění hodnotitelských šetření – např. hodnotitelé by měli provádět zejména osobní šetření v místě, kde je probační program realizován, měli by při své průběžné hodnotitelské činnosti více provázat studium písemných materiálů s osobním rozhovorem s poskytovatelem probačního programu atd.

Standardy pro vyhodnocení efektivity probačních programů jsou prozatím ve fázi přípravy. Výkon probačních programů je proto pouze pravidelně monitorován prostřednictvím dotazníkového šetření. Monitoring praxe provádí ředitelství PMS ve spolupráci s jednotlivými středisky PMS. V tomto typu šetření jsou probační programy hodnoceny v kvantitativních i kvalitativních ukazatelích – např. z pohledu počtu klientů zařazených do programu, počtu klientů, kteří program řádně absolvovali, stavu rozvinutosti spolupráce PMS s orgány činnými v trestním řízení, z pohledu stavu rozvoje komunikace poskytovatele programu s PMS a další. Zpráva je uveřejněna na webových stránkách PMS. Dalším zdrojem informací o činnosti probačních programů v praxi jsou závěrečné zprávy poskytovatelů probačních programů, kterým byla udělena dotace ze státního rozpočtu. Pro rok 2009 je vyhodnocení efektivity programů jednou z priorit pracovní skupiny „Mladiství a rozvoj MULT pro mládež“ – poradního orgánu ředitele PMS. V roce 2009 je naplánováno výzkumné šetření efektivity probačních programů připravované Institutem pro kriminologii a sociální prevenci.

- V roce 2008 byly v praxi probačních úředníků pilotně odzkoušeny **metodické standardy pro oblast práce s mladistvými a s dětmi mladšími 15 let** a po provedení

interního a externího připomínkového řízení byly zpracovány do finální podoby. Tato verze standardů byla dne 19. června 2008 představena na zasedání Rady pro probaci a mediaci, která metodické standardy podpořila a doporučila je ministrovi spravedlnosti ke schválení. Dne 20. srpna 2008 ministr spravedlnosti výše uvedené standardy PMS schválil. Do konce roku 2008 PMS provádí technickou úpravu svého stávajícího informačního systému – probačního rejstříku v rámci LN, aby bylo možné od 1. 1. 2009 metodické standardy zavést a využívat v praxi všech středisek PMS.

2. Byly vytvořeny podmínky pro **zahájení činnosti oddělení specializovaného pro výkon trestu odsouzených mužů s poruchou chování a poruchou duševní ve věznicích s dozorem**. Oddělení ve Vazební věznici Liberec **zahájilo činnost 1. prosince 2008**.

3. Byly vytvořeny podmínky pro **zahájení činnosti Ústavu pro výkon zabezpečovací detence se sídlem v Brně** dnem 1. ledna 2009 - dnem nabytí účinnosti zákona č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů.

4. V roce 2008 došlo v porovnání s rokem 2007 ke **zvýšení počtu odsouzených zařazených do práce**; za deset měsíců roku 2007 se jejich počet zvýšil o 348 (v roce 2007 bylo zařazeno do práce v průměru 6 399 odsouzených, v lednu – říjnu 2008 6 747 odsouzených). Obdobně se o cca 5 % **zvýšily počty odsouzených vykonávajících trest ve specializovaných odděleních, počty odsouzených ve výstupních odděleních a počty odsouzených vykonávajících trest odnětí svobody v bezdrogových zónách**. Počet aktivit realizovaných v rámci koncepce státní politiky ve vztahu k mladé generaci se zvýšil o cca 10 %.

5. V rámci úkolu **analyzovat a celkově vyhodnotit pilotáž nástroje hodnocení rizik a potřeb SARPO 1 ve vybraných věznicích a stanovit další postup při úpravě implementace nástroje do systému zacházení s vězněnými osobami** proběhla v roce 2008 první fáze pilotáže – sběr dat. Po anonymizaci dat probíhá od listopadu 2008 vyhodnocení dat formou analýzy tří na sebe navazujících modulů (základní analýza dat, metodologická analýza dat, meritorní analýza dat). Analýza prvního modulu byla provedena v roce 2008, analýza dalších modulů v roce 2009. Náměty pro tvorbu specializovaných variant nástroje SARPO 1 budou výsledkem meritorní analýzy dat.

6. Úspěšně byl realizován **standardizovaný program 3 Z „Zastav, Zamysli se, Změň se“** zaměřený na statisticky nejrozšířenější vězeňskou populaci (dospělí muži 25 – 40 let, 2 – 3 x ve výkonu trestu odnětí svobody převážně pro majetkovou trestnou činnost) ve věznicích Jiřice, Kuřim a Světlá nad Sázavou. Po vyškolení 12 nových školitelů z věznic Znojmo, Rýnovice, Karviná, Ostrov, Pardubice a Nové Sedlo byla v listopadu 2008 i v těchto věznicích zahájena realizace programu.

7. Na základě pilotáže programu **pro práci s pachateli, kteří byli odsouzeni za trestné činy násilí na dětech (týraní dětí, komerčního sexuálního zneužívání dětí i sexuálního zneužívání dětí bez komerčního aspektu)** realizované v závěru roku 2007 bylo po jejím vyhodnocení rozhodnuto o tom, že v roce 2008 bude program realizován pro odsouzené vykonávající trest odnětí svobody ve věznici s ostrahou ve Věznici Heřmanice a pro odsouzené vykonávající trest ve věznici s dozorem ve Věznici Nové Sedlo. Bylo rozhodnuto o tom, že v roce 2009 bude program v těchto věznicích opět realizován. Vzhledem k potřebě a požadavku navazujícího specializovaného zacházení s odsouzenými, kteří prošli tímto programem, bude v roce 2009 dokončena pilotní verze navazujícího programu a jeho pilotáž bude provedena v jedné vytípané věznici.

8. Byly zahájeny **výzkumné úkoly „Role stávajících preventivních opatření a stávajícího právního rámce v předcházení kriminalitě, resp. recidivě kriminálního chování u dětí a mladistvých“ a „Probační a mediační činnost podle zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů“**. Uvedené výzkumné úkoly byly zařazeny do Střednědobého plánu výzkumných úkolů Institutu pro kriminologii a sociální prevence (dále jen „IKSP“) schváleného ministrem spravedlnosti dne 7.5.2008, č.j. 5/2008-OANA-SP/13 pod souhrnným názvem „Kriminální chování u dětí a mladistvých“. Jejich řešení je účelově financováno v rámci výzkumného programu „Společnost, sankční politika, kriminalita“. Ke zpracování těchto úkolů byli určeni odpovědní řešitelé, sestaveny výzkumné týmy, zpracovány a oponovány výzkumné projekty. U úkolu týkajícího se role stávajících preventivních opatření bylo zahájeno řešení a úkol týkající se probační a mediační činnosti bude v souladu se Střednědobým plánem zahájen v roce 2009. Ukončení obou výzkumných úkolů je plánováno na rok 2011 s průběžnými dílčími výstupy.

9. **V rámci úkolu „Analýza vývoje a struktury kriminality v roce 2008“** s využitím existujících podkladů, především justičních a policejních statistik, ale také dalších zdrojů (expertní šetření, viktimologické sondy), byl proveden sběr relevantních statistických údajů z policejních a justičních statistik včetně nestandardních sestav a připravena pravidelná publikace IKSP ke stavu a vývoji kriminality v roce 2007. Byl také proveden expertní výzkum k vývoji a trendům v oblasti organizované kriminality. IKSP se zapojil jako expertní pracoviště do přípravy mezinárodního projektu viktimologického výzkumu realizovaného Eurostatem, jehož národním garantem je Český statistický úřad. Přehled vývoje a analýza trendů kriminality v roce 2008 bude dokončen v roce 2009.

10. Na programy prevence kriminality byly v roce 2008 z rozpočtové kapitoly Ministerstva spravedlnosti vyčleněny finanční prostředky v celkové výši 11 350 000,- Kč (na prevenci kriminality byly Vězeňské službě přiděleny finanční prostředky ve výši 10 000 000,- Kč, Probační a mediační službě ve výši 1 000 000,- Kč, Justiční akademii ve výši 300 000,- Kč a Institutu pro kriminologii a sociální prevenci ve výši 50 000,- Kč).

VI. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

Prioritními úkoly resortu zdravotnictví bylo v roce 2008 snížení úmrtnosti a zdravotního postižení způsobeného nehodami a násilím páchaného na ohrožených skupinách obyvatelstva, pokračování v činnosti Meziresortní pracovní skupiny pro prevenci dětských úrazů, plnění Národního akčního plánu prevence dětských úrazů na léta 2007-2017 a tvorba a následné plnění Národní strategie prevence násilí na dětech.

1. Ministerstvo zdravotnictví se v roce 2008 aktivně podílelo na přípravě **Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR na období 2008-2018**, která byla odsouhlasena vládou dne 3. září 2008 (usnesení vlády č. 1139 ze dne 3. září 2008). MZ finančně podpořilo přípravu této národní strategie a Národní konference prevence násilí na dětech, která se uskutečnila dne 30. září 2008. MZ ustavilo Pracovní skupinu MZ pro prevenci násilí na dětech, která se podílí na realizaci této strategie a přípravě příslušného národního akčního plánu pro období 2009/2010 v rámci resortu zdravotnictví.

V rámci plnění **Národního akčního plánu prevence dětských úrazů na léta 2007-2017** (usnesení vlády č. 926 ze dne 22. srpna 2007) se ministerstvo zaměřilo zvláště na ustavení Národního registru dětských úrazů. Ustavení tohoto registru bylo zakotveno v návrhu zákona o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. V rámci pilotního projektu FN Brno byl zahájen sběr úrazových dat z dětských traumacenter.

Ministerstvo zdravotnictví v roce 2008 finančně podpořilo projekty týkající se prevence dětských úrazů a edukace první pomoci (*viz dotační programy*).

Dne 18. června 2008 uspořádalo MZ ve spolupráci s WHO/EURO tiskovou konferenci k problematice Prevence dětských úrazů (viz. www.mzcr.cz).

Na portálu MZ (www.mzcr.cz) byly uveřejněny webové stránky k problematice prevence dětských úrazů.

Pro období 2008/2009 byla mezi MZ a WHO/EURO uzavřena „**BCA smlouva (Biennial Collaborative Agreement)**“. Jednou z priorit této smlouvy je i prevence dětských úrazů a prevence násilí na dětech.

2. V rámci úkolů **Uplatňování práv dítěte v připravované legislativě a dohled nad jejich dodržováním** byl zpracován návrh **zákona o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování**, který respektuje požadavky vyplývající mimo jiné z Úmluvy o právech dítěte a Charty práv hospitalizovaných dětí. Mezi práva hospitalizovaných dětí je zařazeno i právo být do zdravotnického zařízení umístěno společně s rodičem, prarodičem, pěstounem. Ministerstvo jednoznačně podporuje pobyt hospitalizovaného dítěte s průvodcem, a to i v souladu s Chartou práv hospitalizovaných dětí.

3. V souladu s **podporou opatření proti zanedbávání, zneužívání, týraní, komerčnímu a sexuálnímu zneužívání dětí a mladistvých** bylo ve Věstníku MZ 3/2008 uveřejněno „**Metodické opatření k postupu lékařů primární péče při podezření ze syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (sy CAN)**“. Jedná se o aktualizaci metodického opatření z roku 2005 (Věstník MZ 10/2005), která spočívá v doplnění dosavadní metodiky o problematiku komerčního sexuálního zneužívání dětí, o problematiku domácího násilí ve vztahu k dětem, nedovolenou manipulaci s dětmi, obchodování, pronásledování. Toto metodické opatření, které je především diferenciatně diagnostickou pomůckou v každodenní praxi praktického lékaře, je využitelné všemi zdravotnickými zařízeními, která poskytují zdravotní péči dětem a plní funkci standardního „lege artis“ postupu.

V rámci časopisu *Pediatric pro praxi* byl vydán **supplement k problematice sy CAN**, který byl distribuován odběratelům tohoto časopisu (5 tis. výtisků). Tato brožura, která je k dispozici i v angličtině, bude k dispozici v rámci seminářů a konferencí, které budou pořádány k problematice prevence sy CAN v rámci CZ PRES 2009 (Konference: „Evropa přátelská dětem“ – 6.-7. dubna 2009, Mezinárodní seminář: „Prevence dětských úrazů. Prevence násilí na dětech. Podpora mentálního zdraví dětí“ – 4.-5. června 2009).

Ve Věstníku MZ 6/2008 byl uveřejněn „**Metodický pokyn pro postup lékařů při poskytování zdravotní péče osobám ohroženým domácím násilím**“. Jedná se o aktualizaci metodického opatření z roku 2006 (Věstník MZ 3/2006), které bylo doplněno o problematiku dětí v prostředí domácího násilí – kdy děti v roli svědků domácího násilí se považují za týrané, zneužívané a zanedbávané. V metodice byla rovněž aktualizována kontaktní místa, na která je možno se obrátit v případě domácího násilí. Metodika je rovněž k dispozici v anglickém jazyce.

4. V rámci **protidrogové politiky MZ**:

- Byl aktualizován dosavadní **standard substituční léčby**, který byl uveřejněn ve Věstníku MZ 3/2008.
- Byl vydán **standard léčby virových hepatitid u uživatelů drog**, který jasně definuje postup léčby u uživatelů návykových nemocí. Tento standard byl uveřejněn ve Věstník MZ 7/2008
- Došlo ke zvýšení informovanosti o **Národním registru uživatelů lékařsky indikovaných substitučních látek** (dále jen „NRULISL“) a ke zkvalitnění elektronické verze NRULIS. Na Ministerstvu zdravotnictví proběhl informační seminář pro odbornou zdravotnickou veřejnost, zástupce krajů a médií, který měl zajistit zvýšení informovanosti o použití a potřebnosti NRULISL.
- Byla **zmapována péče ve všech substitučních centrech**. V roce 2008 byla provedena místní šetření v jednotlivých substitučních centrech v ČR, aby bylo zjištěno využití finančních prostředků poskytnutých v dotačním řízení a kvalita péče.

5. Dotační programy

V rámci dotačního programu „**Prevence kriminality**“ a „**Péče o děti a dorost**“ byla pro rok 2008 vyhlášena priorita: Prevence dětských úrazů, Edukace první pomoci, Prevence násilí na dětech. V rámci těchto programů v roce 2008 podpořilo ministerstvo projekty týkající se daných priorit v celkové výši 6 815 760,- Kč (program Prevence kriminality: 121 500,- Kč, program Péče o děti a dorost: 6 694 260,- Kč).

Z programu **Národní program zdraví – projekty podpory zdraví** (dále jen „NPZ“) v roce 2008 bylo finančně podpořeno a realizováno celkem 23 projektů předložených 16 subjekty v celkové výši dotace 6 633 000 Kč. Tematickými okruhy dotačního řízení byly 3 kategorie - Ozdravení výživy a optimalizace pohybové aktivity, Omezování kuřáctví a nadměrné spotřeby alkoholu a Komplexní projekty. Projekty byly zaměřeny na podporu zdravého životního stylu a prevenci chronických neinfekčních onemocnění. Finančně podpořeny byly z NPZ zejména aktivity celorepublikového event. nadregionálního rozsahu s pozitivním dopadem na široké vrstvy populace.

V rámci **Programu grantové podpory MZ** (dříve program podpory občanských sdružení a humanitárních organizací) bylo v roce 2008 finančně podpořeno Sdružení ochrana nenarozeného života v celkové výši 1 850 000,- Kč.

V rámci dotačního programu „**Protidrogová politika MZ**“ bylo v roce 2008 z rozpočtového odvětví pro neinvestiční programy podpořeno celkem 79 projektů v celkové výši 15 mil. Kč, z rozpočtového odvětví pro investiční programy bylo podpořeno 5 projektů v celkové výši 3, 874 mil. Kč. Pro rok 2008 byly prioritou následující typy služeb pro osoby závislé na návykových látkách: detoxifikační léčba, substituční léčba, ústavní léčba závislých osob, AT ordinace, ambulantní léčba závislých osob a kontaktní centra, terénní programy a denní stacionáře, omezeně. Na základě požadavku odborných společností byl v roce 2008 iniciován také dotisk Manuálu drogové prevence v praxi praktického lékaře pro děti a dorost, který byl zároveň studijním materiálem pro semináře praktických lékařů pro děti a dorost v roce 2008 v oboru návykových nemocí. Zároveň byl iniciován vznik obdobného manuálu pro ostatní lékařské odbornosti, který bude dokončen v roce 2009.

VII. MINISTERSTVO OBRANY

1. Ministerstvo obrany **zabezpečovalo úkoly prevence kriminality v souladu s resortní Koncepcí prevence sociálně nežádoucích jevů na období let 2005 až 2009.**

Úkoly byly koordinovány Resortní komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů (dále jen „P-SNJ“). Na zabezpečení celoresortních úkolů prevence kriminality se podílela zejména Vojenská policie, Inspekce ministryně obrany a Ředitelství personální podpory. Na místních úrovních (u vojenských útvarů a zařízení) byly jednotlivé úkoly prevence kriminality zabezpečovány vlastními komisemi pro P-SNJ, popř. poradci pro oblast prevence. V roce 2008 bylo v resortu obrany realizováno celkem 130 projektů prevence kriminality. Preventivní aktivity těchto projektů byly realizovány převážně formou sociální prevence.

1.1 Čerpání účelově vyčleněných finančních prostředků na realizaci resortního Programu sociální prevence a prevence kriminality v roce 2008 bylo v souladu se schválenými projekty P-SNJ. Průběh čerpání byl sledován rozpočtovým správcem aktivity – Ředitelstvím personální podpory. Vyhodnocení čerpání těchto účelově vyčleněných finančních prostředků je rozpočtovým správcem aktivity každoročně předkládáno Resortní komisí pro P-SNJ.

1.2 U vojenských útvarů a zařízení bylo realizováno **vzdělávání vojáků a občanských zaměstnanců Ministerstva obrany v oblasti P-SNJ**. Vzdelávání je stanoveno rozkazem ministryně obrany č. 20/2005 Věstníku MO v rozsahu 4 hodin ročně. Přednášky s obsahovým zaměřením na ochranu lidských práv byly prováděny na základě vyžádání velitelů pro jejich zaměstnance. Vzdelávání bylo realizováno u vojenských útvarů a zařízení v rámci velitelsko-odborných příprav. Zvýšená pozornost byla věnována zejména problematice extremismu. K objasňování této problematiky si Vojenská policie vyškolila 15 příslušníků, kteří zabezpečují přednáškovou činnost u vojenských útvarů a zařízení. Vojenská policie se podílela na přípravě a vzdělávacích aktivitách směřovaných k vojákům vysílaných do zahraničních operací.

V roce 2008 byla problematika boje proti korupci a prevence kriminality začleněna i do programu specializačního kurzu kontrolních pracovníků, který byl realizován Inspekcí ministryně obrany ve spolupráci s Univerzitou obrany. Kurz absolvovalo celkem 19 osob. Problematika ochrany lidských práv byla zahrnuta i do dalších odborných příprav, např. příprav předsedů komisí pro P-SNJ, metodiků prevence a poradců pro oblast prevence.

1.3 Pokračovalo zkvalitňování **odborných příprav předsedů a metodiků komisí pro prevenci SNJ, poradců pro oblast prevence SNJ a lektorů** prevence (odborné přípravy se zúčastnilo celkem 392 osob). V rámci těchto příprav byl prezentován nový vzor projektu P-SNJ na rok 2009, který je závazný pro všechny předkladatele.

1.4 V roce 2008 ukončilo 15 osob druhý běh tříměsíčního studia lektorů P-SNJ. V říjnu 2008 byl zahájen třetí běh tohoto studia, do kterého nastoupilo dalších 16 osob. V rámci vzdělávacích aktivit zabezpečovaných lektory Vojenské policie bylo provedeno 61 přednášek, kterých se zúčastnilo 1 911 příslušníků resortu obrany.

1.5 **Problematika ochrany lidských práv** byla zahrnuta do odborných příprav pracovníků zabezpečujících preventivní aktivity v celém resortu obrany (předsedové komisí pro P-SNJ, metodici a poradci prevence) a byla prezentována pracovníky Inspekce ministryně obrany. U vojenských útvarů a zařízení byla uvedena problematika školená pracovníky Inspekce ministryně obrany na základě jejího vyžádání vedoucími zaměstnanci těchto zařízení.

1.6 V rámci zkvalitňování informačního systému Vojenské policie využívaného k prevenci kriminality byla průběžně vyhodnocována interní softwarová aplikace „Prevence VP“, umožňující sledování a vyhodnocování ukazatele vývoje bezpečnostní situace u policejně zabezpečovaných útvarů a zařízení a její údaje byly pravidelně aktualizovány a operativně doplňovány. Na základě požadavků uživatelů byla tato aplikace průběžně upravována.

1.7 Vojenská policie zabezpečovala svou **preventivní činností včasné odhalování páchané závažné ekonomické kriminality**. V policejní praxi byla uplatňována metoda

„Community Policing“ za podpory interní softwarové aplikace „Prevence VP“. V oblasti korupčního jednání nebyl v roce 2008 příslušníky Vojenské policie zaznamenán žádný skutek.

1.8 Vojenská policie spolupracovala s mimoresortními orgány zabývajícími se prevencí kriminality na místní úrovni. Spolupráce byla realizována zejména s orgány Policie ČR, obecní policie a Celní správy, s Vězeňskou službou, obecními a městskými úřady. Pokračovala spolupráce se Službou kriminální policie a vyšetřování Policie ČR a Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu.

1.9 Opatření v oblasti P-SNJ a kriminality stanovená „**Aktualizovaným resortním protikorupčním programem**“ (dále jen „ARPP“) byla plněna a pravidelně vyhodnocována. Plnění resortních úkolů v oblasti boje proti korupci za rok 2008 je zanalyzováno ve vyhodnocení Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 – 2011.

1.10 K odhalování případné **korupce** v resortu obrany je nadále provozována a využívána Kontaktní schránka korupce@army.cz. O nezbytnosti její existence svědčí 27 podání přijatých jejím prostřednictvím k 10.11. 2008. Z uvedeného počtu podání bylo u 25 (tj. 93 %) vyhodnoceno možné hledisko korupce. Následným šetřením, nebo kontrolou provedenou Inspekcí ministryně obrany, bylo v některých případech zjištěno porušení právních norem či interních předpisů. U žádného podání nebylo korupční hledisko prokázáno.

Provozovatelem speciální protikorupční linky byla za období pilotního projektu (tj. do 29.2. 2008) poskytnuta informace o 4 podáních týkajících se resortu obrany, která však měla pouze informativní charakter. Žádné jiné informace nebyly provozovatelem linky poskytnuty.

1.11 Inspekce ministryně obrany se v roce 2008 v rámci kontrolní činnosti a vyřizování petic a stížností (žádostí) zaměřila na možná hlavní rizika při činnosti Ministerstva obrany především v oblasti výcviku vojsk, dodržování ochrany lidských práv, ochrany osobních údajů, nakládání s majetkem státu a sledování úrovně aplikace kázeňského práva. Zvýšená pozornost byla věnována úrovni vzdělávání příslušníků resortu obrany k lidským právům a způsobu zabezpečení podmínek výkonu služby vojáků na území ČR i v zahraničí. Kontrolní činnost Inspekce ministryně obrany byla směřována i na aplikaci ARPP u součástí resortu obrany.

1.12 Průběžně byly **aktualizovány resortní intranetové stránky P-SNJ**. Inspekce ministryně obrany na svých intranetových stránkách průběžně zveřejňovala metodické a informační materiály k problematice boje proti korupci. Zveřejňována byla i témata přednesená k této problematice v rámci specializačního kurzu kontrolních pracovníků. Zveřejněn byl kontrolní postup týkající se boje proti korupci a poznatky k boji proti korupci v působnosti resortu obrany i jiných subjektů. Vojákům v základní přípravě byl distribuován „Manuál prevence“, poskytující základní informace o resortních preventivních aktivitách a kontaktech na osoby, které se podílejí na jejich zabezpečení. Vojenská policie zpracovala pomůcku „Protikorupční opatření Hlavního velitelství Vojenské policie.“ Byl vydán „Úkolový list náčelníka Vojenské policie k zabezpečení plnění úkolů vyplývajících pro Vojenskou policii z ARPP.“ V září 2008 byl schválen „Metodický pokyn k činnosti Vojenské policie v oblasti prevence kriminality.“

2. K realizaci Programu sociální prevence a prevence kriminality, na který bylo v resortu MO vyčleněno v roce 2008 celkem **6 321 000,- Kč**, bylo schváleno 130 projektů P-SNJ vojenských útvarů a zařízení. Preventivní aktivity byly realizovány formou zabezpečení vzdělávání, volnočasových aktivit tělovýchovného, sportovního a kulturního zaměření.

VIII. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

V rámci podprogramu **Podpora výstavby podporovaných bytů**, sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace, byla poskytována dotace **na podporu výstavby vstupních bytů**.

Cílem výstavby vstupního bytu je zajištění sociálního bydlení pro osoby, které v důsledku nepříznivé sociální situace způsobené sociálními okolnostmi jejich života nemají přístup k bydlení, a to ani při využití všech stávajících nástrojů sociální a bytové politiky, přičemž jsou schopné plnit povinnosti vyplývající z nájemního vztahu. Jedná se například o osoby, které opouštějí různá pobytová zařízení (výkon trestu, výchovná zařízení, ústavy sociální péče, azylový dům, dům na půl cesty), o příslušníky minoritních etnických skupin, osoby v přiznaném postavení uprchlíka apod.

Příjemcem dotace je obec.

